

SUMARI: Editorial (1) • Haver de viure al carrer (2) • Escola Baixeras (4) • Carrer Cirera (6) • Jornades feministes (8) • Entrevista a Mercè Queralt (10) • La Caixa d'Eines i Feines (12) • Fundació Centre Solidari (13) • La SOSI als pressupostos participatius de Barcelona (14) • Alimentación sostenible (15) • El nom dels nostres carrers (16)

BUTLLETÍ INFORMATIU DE L'ASSOCIACIÓ DE VEÏNS DEL CASC ANTIC

C. del Rec, 27 | 08003 Barcelona | Tel. 93 319 75 65

EDITORIAL

Ja fa dies que l'Associació, conjuntament amb altres entitats del Districte, vam constituir la Plataforma Emergència a Ciutat Vella, empesa per la greu situació en què ens trobàvem.

Des de la Plataforma vam denunciar l'agreujament, amb l'aparició de la Covid-19, dels problemes que ja patia el Districte i l'escassa o nul·la resposta que l'Administració municipal havia donat fins ara.

De seguida vam sol·licitar reunir-nos amb la Regidoria del Districte per parlar-ne i veure amb quines actuacions concretes podíem fer-hi front.

Hem hagut d'esperar tres mesos perquè atenguessin aquesta sol·licitud que havíem demanat amb urgència, però finalment ens han donat dia i hora. No sembla, doncs, que per a ells sigui un tema urgent.

Vam proposar cinc àmbits bàsics per parlar i actuar.

1. Suport a les persones
2. Comerç, Economia i Treball
3. Habitatge
4. Reconversió integral del Districte a mitjà i llarg termini
5. Seguretat

Àmbits que considerem vital tractar amb urgència.

Estem davant d'una situació greu d'emergència social que ha costat viures i que cada dia que passa s'agreuja. Són més les persones sense sostre que veiem als nostres carrers, són més les famílies que reclamen ajuda per a alimentació i habitatge, els desnonaments segueixen malgrat decrets i lleis, són més els comerços tancats, la necessitat accentua la inseguretat i no veiem gens clar el futur del nostre Districte, que depèn excessivament del turisme, cosa que obliga a plantejar-se una reconversió. Les vacunes no resoldran tot això.

Veiem amb preocupació que l'Ajuntament, en aquests moments crí-

tics, estigui atenent altres qüestions i prioritzi actuacions que, si bé són interessants, potser no són prioritàries. Pintades de carrers, obertura de carrils bicis, rehabilitació d'instal·lacions i edificis (Hivernacle, El Bursí), el tramvia per la Diagonal, totes amb una forta inversió de diners. No entenem aquesta prioritització.

Quins projectes es prioritzaran amb els fons europeus? Seran per revitalitzar els nostres barris i atendre les necessitats de la ciutadania o es prioritzarà l'enriquiment de les empreses de l'Ibex-35?

La pandèmia ens obliga a repensar el futur i l'Ajuntament sembla fugir d'estudi, més preocupat per la imatge de la ciutat que pels seus ciutadans. ♦

HAVER DE VIURE AL CARRER, UNA

Si pensem en Ciutat Vella, hi veiem vida, interculturalitat, convivència i molta història. Un districte format per milers de persones, on cadascuna té la seva vida formada per molts fils que s'entrellacen entre ells. Cada fil, un element: la salut, la feina, la família, la formació, l'habitatge... Tots els fils formen la teranyina de cadascú, i totes juntes una geometria única. Entremig, però, hi ha persones que s'han quedat sense teranyina i han hagut d'acabar vivint al carrer.

A vegades es trenca un fil i no passa res, perquè la resta t'aguanten. Passa el temps i aquell fil no s'ha reconstruït, i se'n trenca un més, i un altre. La teranyina cada cop és més feble i un dia, sense saber molt bé com ni per què, et trobes vivint al carrer. És el cas de les gairebé 300 persones que dormen cada nit als carrers de Ciutat Vella. Persones a qui se'ls han trencat tots els fils i no tenen on viure.

Els motius són molts i normalment és la suma d'uns quants el que porten a una persona a viure al carrer: una crisi econòmica o sanitària, una xar-

xa de serveis socials febles, saturats i molt rígids, un trencament familiar, una salut molt fràgil, la discriminació per motius de procedència, la mort d'una persona estimada...

DADES PER CONÈIXER I DONAR RESPOSTA

Saber quantes persones viuen al carrer és el primer pas per definir alternatives eficaces. A Catalunya no sabem a quantes persones se'ls han trencat els fils i viuen al carrer. Les últimes xifres públiques són de l'any 2017: més de 53.000 persones tenien una situació d'habitatge precària, de les quals 2.347 vivien directament al carrer. Aquestes dades, a més de no estar actualitzades avui en dia, tampoc eren completes en el seu moment: corresponen a un recull de dades de 719 municipis (el 76% del total) i tenint en compte només les persones conegudes per serveis socials.

Ciutat Vella acull el nombre més gran de persones sense llar de la ciutat de

Barcelona, un 23% de les 1.239 que des d'Arrels Fundació vam comptabilitzar el passat maig, en ple confinament estricte, on l'Ajuntament, a més a més, havia habilitat 620 places d'emergència d'accés directe per donar resposta a la crisi ocasionada per la Covid-19. De fet, un 22% de les persones que viuen al carrer a Barcelona, hi ha començat a viure en el context de la pandèmia, tal com vam saber a través d'una enquesta que vam fer el passat novembre.

Conèixer la realitat de les persones sense llar, preguntar com estan i què necessiten és bàsic per lluitar contra la invisibilitat a la qual estan sotmeses. Quan vius al carrer estàs exposat al fred, la calor i la violència; no tens intimitat; si no tens documentació, tan sols pots accedir a atenció sanitària d'urgències; no tens un lloc on guardar les teves coses de forma segura... Els teus fils s'han trencat, i amb això, has perdut els teus drets: a l'habitatge, a sentir-te protegit, a estar empadronat, a tenir suport de serveis socials, a viure. De fet,

ensa
electrodomèstics

Av. Francesc Cambó, 27-31 - Alvarez de Castro
Tl. 932 955 764 - Fax 932 956 055
08003 Barcelona
E-mail: ensa15@dinel.es

VULNERACIÓ DE DRETS

Clara Ribera. ARRELS FUNDACIÓ

una persona sense llar viu 20 anys menys de mitjana que la resta de ciutadans i ciutadanes.

ACOMPANYAMENT I ORIENTACIÓ

Des d'Arrels acompanyem persones sense llar des de fa 33 anys. La nostra acció d'atenció directa se centra a Barcelona, on hem atès més de 16.000 persones. Oferim serveis útils a les persones en situació de sensellarisme, com podria ser una dutxa, roba neta i un espai on guardar les coses de llarga durada; garantim allotjament a més de 200 persones i n'acompanyem moltes més a través dels diferents serveis. Una de les nostres responsabilitats és fer valer els drets de les persones que viuen o han viscut al carrer fent xarxa amb entitats, Administració i ciutadania.

Una ciutadania sensibilitzada i preocupada per les persones que viuen al carrer ens ajuda a formular una millor resposta. En el darrer any hem rebut més de 4.200 avisos a través de la nostra APP Arrels Localitzador —de ciutadans que han registrat situacions de sensellarisme—, i 800 trucades al telèfon d'atenció d'orientacions a través del qual expliquem els recursos existents a la ciutat i contextualitzem sobre la realitat de les persones sense llar a casa nostra.

I és en l'àmbit dels recursos i serveis d'atenció a les persones sense llar que crida l'atenció una dada: Ciutat Vella és el districte amb més concentració de recursos públics i privats als quals les persones que viuen al carrer a Barcelona poden accedir directament, sense la mediació d'un treballador o treballadora social. Aquests recursos estan totalment saturats. Any rere any, el nombre

de persones que viuen als carrers de la nostra ciutat va creixent: a Arrels durant el 2020 hem atès un 39% més de persones que fa tres anys. Cal plantejar una solució a llarg termini que treballi més per la prevenció i posi les necessitats de la persona que es queda sense llar al centre.

UN CANVI DE MIRADA

Aconseguir que una persona deixi de viure al carrer no es fa de la nit al dia. El punt clau és canviar la mirada i trencar els mites i prejudicis que encara existeixen. Per què hi ha persones que no volen anar als albergs? Es tracta d'espais temporals, amb poca intimitat i on sovint cal deixar els embalums i els animals de companyia a fora. Que una persona rebutgi anar a un alberg o un menjador no significa que no necessiti res. Moltes vegades les solucions que s'ofereixen no tenen en compte què necessita aquesta persona.

Cal tenir en compte que aquestes persones estan exposades molt sovint a situacions de violència verbal i física, pateixen fred a l'hivern i calor a l'estiu, entre moltes altres situacions de risc que condueixen la persona a viure amb por, o bé a beure per deixar de passar fred o no pensar que les poden agredir.

Quan preguntem a les persones que han estat al carrer què és el que pot fer un ciutadà o ciutadana, ens han explicat que el que més agraiïen era que s'acostés algú per xerrar i els donés el bon dia. Aquest petit gest dona visibilitat a totes aquestes persones. A partir d'aquí, es pot compartir amb aquesta persona els recursos que existeixen, així com avisar a serveis socials i organitzacions que treballen amb persones sense llar.

És urgent canviar la mirada per intentar donar resposta des de cada barri i municipi. Treballar per deixar d'oferir només solucions temporals i limitades a situacions d'emergència. Com a mesura immediata, des d'Arrels proposem ampliar recursos i obrir espais petits a cada barri per tal que les persones deixin de dormir al carrer, així com ampliar i enfortir l'atenció al carrer. **És de vital importància poder donar resposta immediata a les persones** que comencen a viure al carrer, quan encara es troben en situació de vulnerabilitat baixa. Amb l'objectiu d'acabar amb el sensellarisme a Barcelona, proposem posar l'enfocament a fer accions de prevenció que permetin garantir el dret a l'habitatge seguint el model Housing First, tal com s'havia plantejat al Pla de Lluita contra el Sensellarisme 2016-2020 que finalment no s'ha assolit.

Haver de viure al carrer és una vulneració de drets. Les teranyines trencades no haurien d'existir. Així que deixem d'imaginar que ningú visqui el carrer i comencem a fer-ho realitat. ♦

ESCOLA BAIXERAS: COMPROMESOS

L'Escola Baixeras, ubicada des de fa gairebé un segle al carrer Salvador Aulet, 1, entre la Via Laietana i el carrer Sotstinent Navarro, ha hagut de mirar cap al seu entorn des que va ser inaugurada el 22 de març de l'any 1922. Les particularitats de l'edifici i les limitacions de l'espai dedicat a pati (al terrat), ha portat les diferents direccions del centre i les famílies, en diferents etapes històriques, a una reivindicació permanent per disposar d'un espai que faci les funcions de pati perquè els infants puguin sortir a l'aire lliure i jugar en els períodes de descans entre classes.

També els més recents usos de l'espai públic, com la intensificació del trànsit privat a finals del segle passat o, més recentment, l'ús intensiu per part dels turistes i visitants d'uns espais públics compartits amb el veïnat, ha fet que les intervencions i actuacions de l'Ajuntament en l'entorn del centre siguin de gran interès i importància tant per al veïnat, com per a les famílies de l'Escola Baixeras.

EL PATI I LA PLAÇA CARME SIMÓ: UN EQUILIBRI PER ASSOLIR

Després de dècades de peticions, sol·licituds i reivindicacions de la necessitat de disposar d'un espai per “jugar y respirar un poco de aire más puro que el de las aulas, desentumeciendo los miembros después del forzado quietismo de la clase”¹, l'any 2012 les famílies del Baixeras van presentar a l'Ajuntament una proposta d'intervenció en un solar del carrer Sotstinent Navarro.

Després d'un procés participatiu al qual va estar present l'alumnat del

Baixeras, la decisió final de fer una plaça d'ús mixt —com a pati escolar en horari lectiu i com a plaça pública la resta del temps— ens va semblar encertada per fer compatible les demandes, tant del centre com del veïnat. Amb tot, el resultat de la intervenció deixa ben clar que no s'ha tingut en compte ni les aportacions, ni les necessitats dels qui havien de ser-ne els usuaris principals.

Materials durs, acabats en punta, pocs seients i poc acollidors, drenatge deficient, desnivells, vegetació inapropiada, un manteniment deficient, donen forma a un espai que no s'adapta als usos propis d'una

escola de primària amb un alumnat entre 6 i 12 anys.

Així, el que havia de ser un espai llargament reivindicat per l'escola i necessari per al veïnat és en realitat una plaça pensada quasi exclusivament per admirar el tram de la muralla romana. I és cert que hem de conèixer el nostre passat. Com ho és que entre les 9 i les 16 hores, allà hi pots trobar alumnes de l'Escola Baixeras corrent i jugant, tot i el risc de contusions.

Després de les queixes del centre i les famílies, ens diuen que hi ha un projecte per adaptar la plaça als usos del

Imatge de l'activitat desenvolupada en el marc del pla Camins Escolars Camins Amics, amb motiu de la Setmana de la Mobilitat 2019.

Imatge de les accions reivindicatives per reclamar un pati.

AMB EL NOSTRE ENTORN

Junta AFA BAIXERAS

centre educatiu. No l'hem vist i no sabem com serà. El que sí que sabem és que, una vegada més l'Ajuntament ha menystingut la necessitat d'un pati per part de l'alumnat d'una escola, històricament reivindicat, per seguir fent del barri Gòtic un parc temàtic per a turistes.

CAMINS ESCOLARS: UN TREBALL FET, UN PROJECTE INACABAT

Quan l'any 2017 l'Ajuntament va demanar a l'escola que s'adherís al projecte "Camins Escolars", tant les mestres com les famílies ho vam fer amb entusiasme. Reunions, mapes, un projecte complet, un pla ben traçat, una part de la docència orientada a la participació dels infants per tal que coneguessin més i millor el barri i potenciar-los l'autonomia en els desplaçaments...

Aquesta va ser la feina que mestres, canalla i famílies vam fer, sense gairebé cap mena de suport. Per a nosaltres el projecte era important. Potser cal recordar, per a qui no l'ha conegut, que l'Escola Baixeras està dividida en dues seus: infantil al carrer d'Ataülf 12 i primària a tocar de la Via Laietana. Es tracta, per tant, d'una escola en què qualsevol activitat pot implicar haver de sortir d'un dels centres per desplaçar-se a l'altre, per no parlar de les famílies amb mainada a totes dues.

Sense haver respectat cap ni un dels compromisos adquirits, durant aquests anys de feina, una burocràtica carta ens informava, el passat novembre, que es tancava el programa "Camins Escolars". La sorpresa, majúscula, ha estat descobrir que ha estat substituït per un altre programa, "Protegim les Escoles", en el qual Baixeras no hi entra perquè ja està "suficientment pacificada"!!

REFORMA DE LA VIA LAIETANA: SENSE NOTÍCIES

Les obres de la pròxima reforma de la Via Laietana, previstes per a l'últim trimestre d'aquest any, també és un tema que ens preocupa, a les famílies i a tota la comunitat educativa de l'Escola Baixeras. El soroll i altes emissions de gasos i partícules a l'ambient poden generar unes condicions amb gran incidència sobre l'activitat docent, tant per als mestres, com per als infants i el conjunt de la comunitat educativa.

Entenem la necessitat d'aquesta obra —l'Escola serà beneficiària de la reducció del trànsit i la contaminació associada— i entenem les dificultats que implica haver de coordinar els treballs previstos amb les activitats que es desenvolupen al seu voltant. Amb tot, també pensem que les intervencions s'han de fer de manera que es pugui reduir al mínim l'im-

pacte d'aquests treballs en els infants i el professorat.

La necessària planificació dels treballs tenint en consideració les hores lectives (9-12 h i 14-16 h) i els períodes de vacances, ofereix una oportunitat per minimitzar un impacte previsible alhora que incompatible amb el desenvolupament normal de l'activitat educativa.

I, més enllà, amb les obres acabades, els camins escolars definits i els espais mixtos, seguirà sent necessari recordar als usuaris d'aquest entorn —amb la nova Via Laietana, inclosa, amb senyalització i sancions, si s'escau— l'existència d'una escola en aquest lloc exacte, per evitar conductes contaminants com ara acceleracions inapropiades, l'ús del clàxon, així com la limitació per la celebració de manifestacions en horari lectiu, en aquest tram de la via. També als turistes, i als vehicles que els transporten —que aviat tornaran— caldrà recordar-los que en els moments d'entrada i sortida de les escoles han de respectar els nens i les famílies que els acompanyen, tant en els espais pròxims als centres, com en els camins que han de recórrer, de manera segura i saludable, per anar a l'escola. ♦

1 Contingut de la carta enviada pel director de l'Escola Baixeras al Presidente de la Comisión Provincial de Educación. 1944.

BON VENT
BARCELONA

C. Argenteria, 41 - 08003 Barcelona
T. 932954053 - www.bonvent.cat

LA BOTIGA DE REGALS DEL BARRI

Artesania local
Decoració
Espelmes d'olor
Parament de la llar
Antiguitats
Joies
Espardenyes
Bosses
Complements

CARRER CIRERA, AMB SOL

EL MUSEU I ELS ENDERROCS

Tot va començar a finals dels noranta, quan l'equip d'arquitectes Garcés-Soria acaba fent realitat el seu projecte d'ampliació del Museu Picasso amb la incorporació de la Casa Mauri i el Palau Finestres. L'ampliació, inaugurada el 1999, incorpora part de la antiga Casa Mauri i del Palau Finestres, i suposa l'enderroc d'una sèrie de naus que configuraven l'entorn de l'antiga fàbrica de xocolata Mauri situada entre els dos edificis del mateix nom, un a Montcada, la Casa Mauri, i l'altre a Flassaders, l'edifici de la fàbrica. Aquestes naus, enderrocades i situades en l'interior d'illa, feien mitgera amb els darreres dels edificis del carrer Cirera 1, 3, 5 i 7. En algun cas deixaven algun pati petit, però en principi eren mitgeres cegues. Per tant, aquests habitatges, d'entre 4 i 6 m d'amplada per 11,5 m de fondo, ventilaven i il·luminaven, poc i malament, per la façana principal del carrer Cirera, carrer de 3 m, i un pati central que tenia cadascun dels edificis de 2 m per 1,60 m.

CIRERA

Els edificis de Cirera 1, 3, 5 i 7 eren resultat de diferents reformes i am-

pliacions. El primer era un edifici del segle XVIII, probablement construït sobre algunes restes medievals després de la caiguda de Barcelona el 1714. Alçats al voltant de 1730, justament quan hi ha una gran mancança de materials de construcció a la ciutat de Barcelona, i de resultes d'això és quan es construeix de manera bastant majoritària amb tàpia (terra comprimida), important tècnica de la part interior del nord de Catalunya. És un edifici de planta baixa i tres plantes pis que, posteriorment, a mitjan del segle XIX, es remunta amb paret d'obra de totxo massís fins a arribar a l'actual alçada de planta baixa més cinc plantes pis. Aquestes mitgeres cegues, després de l'enderroc queden en un estat bastant precari, perquè en part eren de mur de tàpia.

DESPRÉS DELS ENDERROCS

Atès l'estat d'aquestes mitgeres, ara vistes en generar l'actual pati de darrera del Museu, la plaça Raimon Noguera, el Museu Picasso tenia la intenció que es rehabilitessin a través de l'Ajuntament. Rehabilitar no sols era un problema econòmic per a les famílies vulnerables de part dels edificis, sinó que també exigia resoldre els problemes de salubritat, és a

dir, obrir finestres, i això s'oposava al caràcter de mitgera segons el Codi Civil i, per tant, de la propietat del Museu.

La gestió de l'Institut Municipal de Paisatge Urbà i del seu responsable tècnic, l'arquitecte Manel Claville, amb la complicitat del també responsable tècnic de Cultura, l'arquitecte Aureli Santos, deslloriga el problema. La coincidència de la sol·licitud de llicència d'obres dels arquitectes Enric i Robert Mir MMAS arquitectes per part de les comunitats de propietaris (CP) de Cirera 1 i 3, en el moment del desllorigament, i la seva experiència acreditada com a experts en rehabilitació (tant en obra pública com privada) consolida l'acord de les 4 CP, l'Ajuntament (Cultura, Paisatge Urbà i el Districte) i els arquitectes. L'acord suposa la mediació dels arquitectes amb les CP i l'Administració per tal de fer i portar a terme el projecte de metamorfosi d'aquestes mitgeres en façanes amb obertures, resolen els problemes de salubritat i de millora de l'eficiència energètica. El projecte està finançat al 50% per l'Ajuntament (Paisatge Urbà) i les CP.

EL CAMÍ I EL VIURE

Aquí comença realment la feina perquè els habitatges d'aquests edificis i l'estança on s'han d'obrir finestres són habitats. Cadascun viscut de diferent manera i quan un arriba amb la proposta d'obrir finestres es troba amb el viure de la gent, diferent en cada cas: un hi té un armari, l'altre hi té la foto de l'avi... cada cas era diferent i tots importants per valorar la seva singularitat i no menystenir-la.

Això suposa un procés de mediació amb les diferents comunitats de pro-

La metamorfosi d'aquestes mitgeres en façanes amb obertures, resolen els problemes de salubritat i de millora de l'eficiència energètica.

Enric Mir, arquitecte

pietaris fent múltiples reunions per acordar la situació de les obertures en cada cas. Se'ls feia signar a la posició de la finestra i si era balconera o finestra però ni així, ja que quan s'havia acabat la reunió hi havia canvis de nou. Es va resoldre finalment amb dos anys de gestions. Això no sols era un problema de gestió sinó sobretot arquitectònic per la dificultat de generar unes façanes i les seves obertures des de les necessitats interiors. Com a arquitectes ens vàrem inventar un sistema que generava un ordre d'acord entre les diferents obertures i un altre ordre que havia d'estar per sobre de l'ordre general de les obertures, a escala de l'edifici i també a escala de ciutat. L'altre problema que hi havia en aquests edificis és que les plantes eren totes d'alçades interiors molt desiguals, unes de 2 m d'alçada i altres de 3 m. Tenint en compte l'entorn històric i patrimonial del Museu es volia fer servir un llenguatge que recuperés el tradicional de Ciutat Vella. Llenguatge de balconeres allargades i finestres de dues fulles. Per aquesta raó es van generar unes finestres i balconeres modulades en la proporció tradicional a escala de les alçades existents. Per respondre a l'escala de l'edifici i de la ciutat, el

d'aquest ordre superior, les finestres s'emmarquen amb una estructura tubular d'acer inoxidable, flotant sobre la façana d'estuc tradicional, que incorpora la barana i la persiana enrotllable alacantina, però a més corre-dissa. La façana i la coberta es doblen i s'aïllen per aconseguir la màxima eficiència energètica. Per altra banda, també es tracten els patis, es fan reforços estructurals no sols de la paret de càrrega i de les obertures en la tàpia, sinó també dels forjats que estaven malmesos. Tot es fa amb els habitatges ocupats pels seus usuaris.

Un cop rehabilitats els edificis, es rehabilita i renaturalitza la planta baixa del pati del Museu. En la planta baixa dels edificis es col·loca una reixa separada de la paret per generar un sòcol i la idea de límit de jardí. Sobre aquesta reixa creixen les plantes des d'unes jardineres.

EL FINAL

Amb tot això, s'aconsegueix d'alguna manera donar-li una nova vida a aquests quatre edificis del carrer

Cirera i no sols això sinó que el pati de darrera del Museu Picasso tingui unes façanes d'acord amb l'espai a què s'obren.

EL MILLOR: LA GENT

Però el millor de tot és que quan obríem alguna de les finestres, l'usuari, acostumat a estar en una habitació fosca quan de sobte li entrava la llum i el sol cridava d'alegria, cosa que ens omplia de joia, i fins i tot una veïna se'ns va abraçar per la percepció del nou espai que havia descobert il·luminat per la llum del sol. Què pot haver-hi millor que això...

MEDIAR AMB EL TEMPS

Des de l'inici de la mediació i l'acabament de les obres han passat deu anys de la nostra vida amb una feina més o menys continuada, que acaba essent molt agraïda per la resposta dels usuaris, amb tot aquest esforç de millora de l'hàbitat de totes aquestes persones i, per tant, de la regeneració urbana, que d'això es tracta. ♦

S'aconsegueix donar una nova vida a aquests quatre edificis del carrer Cirera.

JORNADES DEL 25N 2020 I 8M 2021.

En les darreres jornades del 25N de 2020 i 8M de 2021 la Vocalia de Dones de l'Associació de Veïns alcem la veu per expressar la persistència de la lluita en defensa dels drets de les dones amb diferents activitats al carrer.

25 de Novembre, **PER QUÈ? Exposició denúncia sobre l'assassinat de dones durant l'any 2020.** Es van posar pancartes i cartells de denúncia sobre l'assassinat de dones a l'Estat espanyol durant l'any 2020 a la façana del Palau Alòs, al carrer de Sant Pere Més Baix, a l'Hortet del Forat i al carrer de la Bòria. Quaranta-un cartells per visibilitzar quaranta-una dones assassinades, unes morts que no s'haurien d'haver produït mai.

Representació artística de la violència contra les dones a través de nines al vestíbul del Palau Alòs. Les nines com a objectes vinculats al món de la dona i a l'aprenentatge

en la cura i en l'amor. Les nines per a visibilitzar i fer audible el seu crit que interpel·la a tots i totes davant de la barbàrie de la violència contra les dones.

8 de Març, **Pintada amb motius feministes de dues persianes i exposició fotogràfica a la Sosi.** Es van pintar dues persianes del local de l'Associació de Veïns al carrer del Rec i es va fer una exposició fotogràfica sobre les diferents versions dels murals de temàtica feminista pintats al carrer de la Bòria els anys 2018, 2019 i 2020.

El diumenge 7 de març es van fer passejades feministes en diferents barris de Barcelona. Algunes dones del nostre barri vam confluïr amb grups de dones dels barris del Parc de la Marina i del Fort Pienc i ens vam concentrar a la glorieta del Parc de la Ciutadella en memòria de la transsexual Sònia Rescalvo assassinada

el 6 d'octubre de 1991 per un grup de neonazis. En aquest lloc es va llegir el **Manifest del 8M. JUNTES, DIVERSES I REBELS SOM IMPARABLES!**

Finalment, el mateix 8 de març vam participar a la concentració unitària al passeig de Gràcia de Barcelona. ♦

Concentració i lectura del manifest a la glorieta del Parc de la Ciutadella.

Exposició fotogràfica al local de la SOSI.

Establiment especialitzat en la venda de plantes medicinals, tés, espècies, elaboracions artesanals i productes integrals per a tractaments en fitoteràpia i dietètica.

- Massatges (teràpèutics)
- Teràpies alternatives (Reiki, Flors de Bach...)
- Tallers de ús de les Plantes Medicinals, Aromateràpia...

HORARIS:
 Dimarts a divendres de 11 a 15 h. / de 17 h. a 21 h.
 Dissabtes de 11:30 h. a 15 h. / de 17:30 h. a 21 h.

c/ Flassaders 14, Barcelona 08003
 Tel: 93 319 69 42 | herboribera@gmail.com

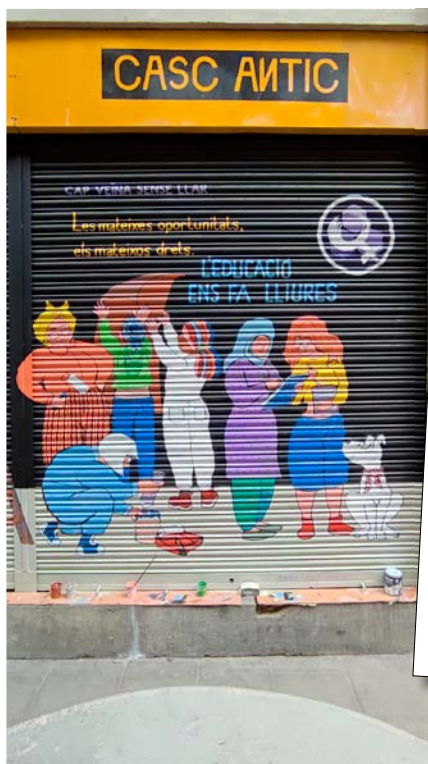

SEMPRE FEMINISTES

Exposició-denúncia sobre l'assassinat de dones durant l'any 2020, al Palau Alòs.

Pintada de persianes al local de la SOSI, al carrer del Rec.

JUNTES, DIVERSES I REBELS SOM IMPARABLES! SEMPRE FEMINISTES!

El 8 de març, les feministes de Catalunya, com ho han fet les feministes d'arreu del món, hem ocupat els carrers amb les nostres denúncies i reivindicacions per construir una societat digna fora del sistema capitalista, heteropatriarcal i colonial. **Semi-confinades però mai callades! Hereves de les vagues feministes que ens han dut a somiar un món nou!**

EXIGIM la derogació de la llei d'estrangeria, per la violència institucional i masclista, per les seves disposicions racistes i patriarcals que ens violenten i ens criminalitzen com a dones migrants.

VOLEM comunitats que acompanyin i tinguin cura de tots els cicles de les nostres vides. Les dones grans, la seva saviesa i suport mereixen tots els drets per tal d'assolir un envelliment digne, amb afectes i agraïments.

Les precarietats laborals s'han agreujat enormement en la situació de COVID. A les desigualtats ja existents en la discriminació salarial, en contractes temporals, en les jornades parcials no desitjades, en l'atur, en els baixos salaris, i en la discriminació laboral vers les dones que tenen criatures.

EXIGIM que les lleis garanteixin els drets de totes les dones, lesbianes i transgènere, especialment per a les que pateixen formes múltiples de discriminació.

DENUNCIEM la greu emergència habitacional a casa nostra. Veiem un increment en el número de famílies que es troben amb dificultats per a continuar pagant el seu habitatge i amb un augment desorbitat de desnonaments.

EXIGIM polítiques públiques, recursos i mitjans suficients per a totes en el sistema de protecció i recuperació enfront de les violències masclistes. Prou re-victimització. No som víctimes! Som supervivents! I hem sobreviscut gràcies a la sororitat i a l'autodefensa feminista!

EXIGIM la paralització de la deriva repressiva a Catalunya. Exigim la llibertat de les preses polítiques, el lliure retorn de les exiliades i la cancel·lació de totes les causes obertes al voltant de les mobilitzacions pel dret a l'autodeterminació.

DENUNCIEM les polítiques neoliberals que volen utilitzar l'educació com a mercaderia. Denunciem que en escoles privades concertades i, especialment, les de l'Opus Dei, encara segreguen per sexe i fomenten valors reaccionaris.

VOLEM acompanyar la diversitat afectiva-sexual, corporal i de gènere a la infància i adolescència per construir rols que trenquin amb els estereotips de gènere, que possibilitin l'exploració lliure i el creixement individual i col·lectiu, i que no ens obliguin a encaixar en cossos, identitats i sexualitats binàries o normatives.

Ens declarem comunitats d'acció i de resistència feminista i celebrem les nostres aliances, per sobre de les nostres diferències, per la vida, per la comunitat, per la possibilitat de seguir existint.

Juntes, diverses i rebels som imparables! Sempre feministes!

Feministes antipatriarcals, anticapitalistes i anticolonials!!!

MEMÒRIA HISTÒRICA DEL BARRI

PARLEM AMB LA MERCÈ QUERALT

©Elena Fonts

La Mercè va néixer l'any 1940 al barri barceloní de Sarrià, on la família Queralt tenia un nucli de cases habitades per les diferents branques familiars, i hi visqué fins als trenta anys. Ella és la gran de tres germans i una germana; un dels germanets morí amb pocs anys.

El pare i la mare eren catalanistes i republicans. Apassionats per la naturalesa i l'art. Al barri compartien lectures, tertúlies, viatges, excursions, vacances, amb les famílies Foix, Serahima, Ribó, Donés... La mare era escriptora i traductora —fou la primera a traduir al català textos de Rabindranath Tagore, esportista agosarada i pionera en escalar i culminar cims que aleshores eren inabastables per a les dones. El pare pintava, dibuixava i construïa joguines i objectes de fusta que facilitaven les caminades per la muntanya.

Va estudiar a l'Escola Superior d'Assistents Socials, fundada el 1966, a la secció de l'Institut Catòlic d'Estudis Socials de Barcelona (ICESB), institució dependent de l'Arquebisbat de Barcelona que durant el franquisme

tenia en exclusiva aquesta docència des d'una òptica cristiana. Estudiava i treballava d'oficinista unes hores fins que es va llicenciar d'assistent social.

La Mercè es va estrenar d'assistent social a Nou Barris, al barri de les Roquetes. Assistia a les assemblees i s'implicava en les reivindicacions i mobilitzacions veïnals, com les denúncies als abusos dels impostos municipals que imposaven a les barraques i als pisos "d'edificis nínxol" dels barris obrers, imports superiors als dels habitatges de la Bonanova, i per les mancances d'infraestructures i serveis públics.

A mitjan 1972 va entrar a treballar d'administrativa a l'Hospital Vall d'Hebron (aleshores anomenat Residencia Francisco Franco) i hi va estar pocs mesos. Es comprometé activament amb les comissions de base per cercar maneres de reclamar millores en les condicions laborals de tot el personal: sanitari —especialment metges residents (MIR) que la dècada dels setanta es mobilitzaren insistentment per canviar la precarietat de la seva situació—, administratiu, zeladors, manteniment, neteja, etc., i la van acomiadar.

El 8 de novembre de 1972 es va inaugurar l'Hospital de Bellvitge amb el nom Hospital Prínceps de Espanya; deu dies després, la Mercè hi va entrar a treballar d'administrativa fins a jubilar-se l'any 2005. Es va matricular a la Facultat de Geografia i Història, combinant feina i estudi fins a acabar la carrera. Un dels professors li va encendre la passió per Grècia i decidí estudiar grec, un idioma més que sumà al català, castellà, francès, occità i italià: la Mercè és una autèntica poliglota.

A mitjan anys vuitanta, es va separar del company i poc després vingué a viure al barri, sempre de lloguer, al carrer de Sidé, al carrer de la Neu de Sant Cugat, i des de fa una colla d'anys al carrer d'en Serra Xic. Entra a formar part de l'Associació de Veïns. Temps després, la Mercè va ser membre de la Junta com a secretària, fent de correctora del Butlletí de la SOSI, escrivint articles i receptes que es publicaren en diversos números, s'invocà i participà en les mobilitzacions, reivindicacions, festes populars, etc.

Per tancar un capítol personal, la Mercè necessita allunyar-se de Barcelona, sol·licità excedència laboral a l'Hospital de Bellvitge i li concedí. Se'n va a l'estimada Grècia, la vol conèixer a fons i practicar la conversa en grec. Les experiències viscudes en les dues llargues estades li van omplir la vida. Va anar a viure a Tessalònica, zona on sovint hi ha terratrèmols i aprengué a preparar-se per reaccionar degudament en cas de necessitat. Torna a Barcelona i demana reingressar a l'Hospital perquè acabava el temps de l'excedència; va tenir sort perquè la van cridar de seguida.

La Mercè també s'associà a l'entitat Veïns en defensa de la Barcelona Vella que vetllava pel patrimoni del barri i denunciava la seva destrucció, desaparició, invisibilització. El compromís d'arquitectes del barri amb propostes i intervencions va ser rellevant i dinamitzador i recorda que van fer la retolació d'edificis i mobiliari urbà per donar a conèixer a la gent del barri i visitants la seva història, segle i any de construcció, estil i característiques arquitectòniques, usos, etc.

Al carrer del Rec Comtal un grup de joves ocuparen l'edifici de l'Economat de l'exèrcit, que havia tancat definiti-

ENTREVISTA

dor comunitari de la gent gran del barri i li van concedir. És un espai on, a més de menjar, s'hi conversa, s'hi fan festes d'aniversari, de Nadal i de Cap d'Any.

Deixa el càrrec de secretària de la Junta de l'AV perquè l'ambient es fa insostenible i se'n va distanciar durant un temps.

Una de les facetes rellevants de la Mercè és l'estima a la llengua, la història i la cultura catalanes i viatjar pels Països Catalans per enriquir coneixements i ampliar experiències. Cada any participa a la Universitat Catalana d'Estiu, sorgida de les Diades organitzades l'any 1968 a Prada de Conflent. L'estiu de 1969 es va inaugurar la primera UCE que ofereix cursos i un variat programa d'actes i jornades.

Viatjar és una altra de les passions de la Mercè i ho va fer fins no fa gaire temps. Coneix un munt de països que la seva mirada va fotografiar amb perícia i destacant-ne la bellesa.

El 30 de setembre de 2017 va estar a l'Institut Pau Claris i l'endemà, l'1 d'octubre, estava a punt per votar en el Referèndum. Poc abans de les vuit del matí, la policia nacional arriba, entra violentament al recinte de l'Institut, va on hi havia la gent i, a cops de porra, puntades de peu, empentes, estirades de cabells, estrebades, arrossegades, rodolades per l'escala que pujava al pis on hi havia les urnes, va aplicar a tort i a dret l'*A por ellos*. Finalment la Mercè va poder votar a l'Escola Mireia.

Actualment, la Mercè continua participant en les activitats de l'Associació de Veïns i de l'Assemblea Nacional de Catalunya. ♦

vament i havia cedit l'espai a la Corporació municipal, i van ser desallotjats sense miraments. L'AV i diverses entitats del barri proposaren que al solar s'hi construís un centre geriàtric per a la gent gran i així atendre dignament la seva situació especialment desvalguda i desemparada.

A l'antic mercat municipal del Born, tancat i buit, s'organitzaren un munt d'actes reivindicatius perquè se'n decidís un ús consensuat amb el veïnat.

El Cine Princesa es va ocupar per evitar la desaparició d'un local emblemàtic. En ambdós casos, l'Ajuntament no ho va acceptar.

La lluita contra l'especulació urbana va marcar un abans i un després en la història del barri. S'aconseguí tombar el projecte municipal que privatitzava l'espai anomenat Forat de la Vergonya i en el solar es va construir la plaça, un hort comunitari, espais de jocs i zones verdes.

El cas Palau de la Música fou un altre conflicte del veïnat amb les autoritats polítiques i tècniques municipals. L'abril de 2007 l'Ajuntament de Barcelona, la Generalitat i la Fundació Orfeó Català-Palau de la Música Catalana, representada per Fèlix Millet, van signar un conveni per requalificar tres finques dels carrers de Sant Pere Més Alt/Amadeu Vives, propietat de La Salle, per construir-hi un hotel. L'Associació de Veïns i el veïnat no volien un altre hotel al barri i reivindicaren la construcció d'equipaments socials imprescindibles. El projecte de construcció de l'hotel s'aturà.

La Mercè va participar en aquestes lluites com a veïna i activista social.

En una revisió ordinària li van diagnosticar càncer de mama, la van operar a l'Hospital de Bellvitge i va fer el tractament que tocava. Arran de les dificultats sobrevingudes va demanar plaça per dinar al menja-

LA CAIXA D'EINES I FEINES, UNA BIBLIOTECA D'OBJECTES I DE SERVEIS PROFESSIONALS AL CASC ANTIC

Fa poc ha obert, al carrer Jaume Giralt, 11, davant de l'Hortet del Forat, un projecte que utilitza la mancomunitat per aprofitar millor els recursos. Veïnes i veïns, la majoria del barri, hem creat l'associació CERCA (Comunitats, Eines i Recursos Casc Antic) per llançar, amb l'ajuda d'una subvenció "Impulsem el que fas" de l'Ajuntament, un projecte que neix molt lligat al Pou de la Figuera i a la seva xarxa: Casal de Barri, Casal de Joves, RAI, Mescladís, etc.

La Caixa d'Eines és una biblioteca d'objectes, és a dir, un lloc on —prèvia associació, que pot ser gratuïta— podeu endur-vos objectes en préstec gratuïtament o a un preu simbòlic. Un model molt estès a d'altres llocs. A Barcelona ja teníem la Biblioteca de les Coses de la Verneda i el Banc de Recursos Mancomunats de Ciutat Vella, que dona servei a entitats.

Compartint objectes que fem servir poc o gens, els aprofitem millor, n'allarguem el temps de vida i reduïm residus, cosa fonamental en temps de canvi climàtic i crisi de materials. Val la pena comprar un trepant elèctric que té una vida útil

de 13 minuts? Millor compartir-lo! Si vols donar objectes perquè els faci servir el barri, posa't en contacte amb nosaltres!

La Caixa de Feines és un directori de serveis professionals del barri, pimes i professionals autònoms. Sovint no sabem a qui trucar per trobar un massatgista o una lampista, i recorrem a grans empreses o agències generalistes, quan tenim a prop gent molt preparada prestant els mateixos serveis. Amb aquesta eina, fomentem l'economia de proximitat en un moment difícil per a les petites estructures, molt tocades per la Covid.

Si vols oferir un servei professional, posa't en contacte amb nosaltres i t'inclourem en la carta de serveis que serà visible al nostre web i al nostre local. Per descomptat, no entrem a fixar el preu dels serveis.

Tenim la convicció que compartir recursos materials i professionals és

una eina molt útil des de moltes mirades: de barri, ecologista, de comunitat, d'economia de proximitat, d'intercooperació, etc. Confiem que us agradi la idea, us esperem molt aviat al nostre local!

Caixa d'Eines i Feines

Jaume Giralt, 11, baixos
www.einesifeines.org
caixerd@einesifeines.org
633 52 13 53 / 930 32 71 19 ♦

Farmàcia Agramonte

Plaça de
la
Llana, 11.

661192472 / 933195921
farmacia.lallana@gmail.com

PASSIÓ PER LA SALUT

LA TEVA FARMÀCIA AL
BARRI

Servei a domicili gratuït

FUNDACIÓ CENTRE SOLIDARI DEL CASC ANTIC

Ciutat Vella continua sent un dels districtes amb més desigualtats socials, on famílies d'origens molt diversos han d'afrontar problemàtiques com la precarietat laboral o l'atur, l'accés a l'habitatge i, tot plegat, agreujat amb la pandèmia de la Covid-19. Els desnonaments han continuat i per part de l'Administració la resposta és allotjar els afectats en una pensió; hi ha més persones vivint al carrer...

La Fundació Centre Solidari del Casc Antic es fundà l'any 1987 arran de la campanya ciutadana "Aquí hi ha gana", és a dir, que han passat 34 anys des de la seva creació.

Aquests anys ens omplen de satisfacció per la feina duta a terme pels voluntaris, tant els patrons de la Fundació com les persones que coordinen i fan el repartiment als beneficiaris. Recordem la Tona, el Joaquín, la Ma Creu, la Lilian i, actualment, la Dori, els Jaumes, la Maite, el Joan...

Però el que no ens satisfà és el que fa necessària la nostra tasca. El fet que com a societat no hàgim estat capaços d'eliminar la pobresa extrema durant aquests anys, i per contra anem d'una crisi a una altra. La pandèmia és la continuació de l'anterior, molt llarga i sense final clar. Tot això

en una societat dual, on n'hi ha uns pocs amb molt i molts amb res.

Això fa que el projecte de suport alimentari a les famílies sigui més necessari que mai. Tot i que ens agradaria que aquesta tasca no fos necessària, mentre calgui seguirem treballant per ajudar les persones i seguirem insistint amb els donants particulars i institucionals per garantir l'ajuda a qui ho passa malament, agraïnt la solidaritat sense soroll mediàtic dels donants individuals anònims que creuen que el que fem val la pena. ♦

Color i Pintura SOLÀ

Totes les pintures i tots els colors
Pintura · Decoració · Drogueria · Neteja
www.coloripinturasola.com

Ara tenim pintures en liquidació!

Mestres Casals i Martorell 20
08003 Barcelona
Tel 93 319 84 04
M Urquinaona / Jaume I

Astúries 18
08012 Barcelona
Tel 93 217 00 68
M Fontana

LA SOSI ALS PRESSUPOSTOS PARTICIPATIUS DE BARCELONA: NECESSITEM EL VOSTRE SUPORT!

Com ja sabeu per prèvies comunicacions, l'Associació de Veïns ha presentat un projecte que es diu **“Habilitació i Accés informàtic”**, dins la iniciativa municipal que ha reservat una part del pressupost perquè siguin els ciutadans els qui presentin projectes i siguin els ciutadans els qui decideixin quins tiren endavant.

El projecte consisteix a habilitar l'accés al local de l'Associació per a persones amb mobilitat reduïda i crear una aula informàtica o, dit d'una altra manera, un punt d'assessorament i accés a internet per poder fer els tràmits que, cada vegada més, les administracions exigeixen que es facin telemàticament i que, per desconeixement o per no tenir internet al domicili, molts veïns i veïnes no poden fer. Intentem mitigar, amb això, la bretxa digital que existeix i que cada vegada més discrimina el veïnat amb més edat o amb més precarietat.

El passat mes d'abril vam aconseguir que la nostra proposta fos seleccionada per a una segona ronda definitiva de votacions. Malauradament, a causa de la crisi sanitària generada per la pandèmia de la covid-19, el pressupost total disponible per a aquesta edició dels 'Pressupostos participatius' s'ha modificat i, finalment, dels 75 milions d'euros previstos inicialment, se n'han re-

servat només 30 i la nova ronda de votacions tindrà lloc el proper mes de juny. No serà fàcil i hem de treballar molt per mobilitzar els suports suficients per aconseguir-ho.

De cara a la votació definitiva entre els dies 10 i 20 de juny, des de la Junta hem preparat un pla per mobilitzar el vot a la nostra proposta que aviat us farem arribar. Mentrestant us preguem que us poseu en contacte amb el màxim de persones possibles i us aneu registrant al web que l'Ajuntament ha preparat: Decidim Barcelona <https://www.decidim.barcelona/>. Volem alertar que l'enregistrament no és fàcil i millor fer-ho des d'un ordinador.

Per facilitar la votació, tindrem un ordinador al local de la SOSI amb una persona de suport, del 14 al 18 de juny.

Fes realitat el projecte amb el teu suport! ♦

ALIMENTACIÓN SOSTENIBLE Y SOBERANÍA ALIMENTARIA

Este año, Barcelona acoge el 7º **encuentro internacional del pacto de Milán** convirtiéndose en la **Capital Mundial de la Alimentación Sostenible**. Ver <https://alimentosostenible.barcelona/es>

Estas jornadas ponen el foco en el sistema de producción alimenticia hegemónica, responsable en gran parte de la crisis ecológica.

El acto de comer es un acto político, una posición ética que nos obliga a reflexionar sobre qué implica y cómo satisfacemos nuestra alimentación.

La producción agroindustrial intensiva es el gran negocio promovido por corporaciones de ámbito global cuyo gran objetivo es el máximo rendimiento, a costa de TODO, incluso a riesgo de la vida de muchos.

La sobreexplotación de los recursos naturales, los residuos contaminantes, la exposición a tóxicos, el uso indiscriminado de hormonas y antibióticos, la manipulación genética, el maltrato animal, la desaparición de la diversidad natural...todo esto se traslada a la comida que venden las multinacionales.

A estas grandes corporaciones se suma el conglomerado multimillonario del comercio internacional que distribuyen los productos al Norte global bajo las condiciones tuteladas por los tratados de libre comercio que perjudican tanto a las pequeñas productoras de los países de origen y como a las locales. Precios bajos que al final pagamos todas y a costa

de una huella ecológica enorme que hoy por hoy ya no podemos asumir.

Frente a esto, las cooperativas de consumo ecológico han dado un paso adelante e intentan revertir esta situación.

Las Horteres de la Ribera, grupo de consumo del barrio de la Ribera de Barcelona, lo forman 20 unidades, entre ellas la de los productores que nos abastecen de verdura, huevos y pan cada semana.

Esta peculiaridad hace que la relación entre el productor /consumidor sea inmediata y nos permite conocer de primera mano la problemática del mundo rural, sus reivindicaciones y su repercusión en el ámbito urbano.

Siguiendo con las premisas de la **Soberanía Alimentaria** que en su día

impulsó el movimiento Vía Campesina y que hoy se extiende por todo el mundo, reivindicamos la transformación de un modelo productivo que devuelva el derecho de los pueblos a alimentos nutritivos y culturalmente adecuados, accesibles, producidos de forma sostenible y ecológica, y su derecho a decidir su propio sistema alimentario y productivo.

Esos ideales “*se han de extender más allá de una minoría militante y con unas ideas políticas determinadas. Pero para ello, hace falta un movimiento social potente que presione a los políticos para que lo incluyan en la agenda*”, como afirman los de Som el que sembrem.

Esperemos que estas jornadas sobre Alimentación Sostenible, contribuyan a alcanzar este objetivo. ♦

Horta 3Sols, ubicada a Castellterçol (Moianès), a la Casa Nova de la Vall, ens aporta les verdures a la cooperativa.

EL NOM DELS NOSTRES CARRERS:

CARRER MARE DE DÉU DEL PILAR

Maria Mas

Segons Lluís Almerich en la *Història dels carrers de la Barcelona Vella*, Volum III.

“El carrer mena del carrer Més Alt de Sant Pere al Més Baix, i el seu nom primitiu fou el de ‘carrer del Cuc’ perquè fou la família de mercaders i marins anomenada Cuc la que hi bastí les primeres cases. Modernament, el fet de tenir una capelleta dedicada a la Mare de Déu del Pilar i el cas extraordinari de que, durant una

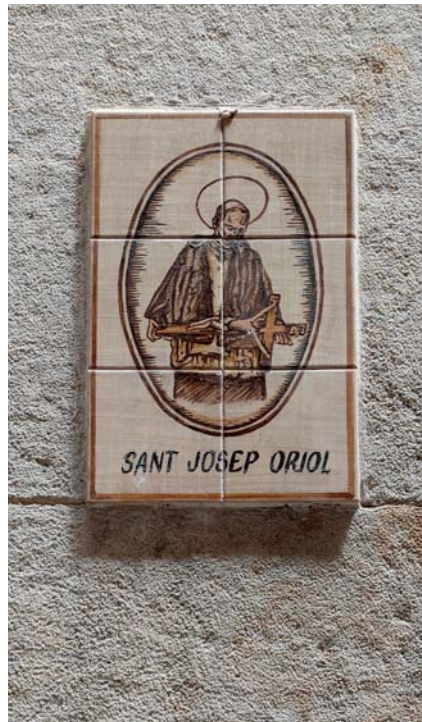
epidèmia de pesta, cap veí que havia implorat la salut a la Mare de Déu de la capelleta no havia sofert dany, portà a repensar el nom de ‘Cuc’, que, en realitat, no imaginaven un cognom sinó una denominació poca-solta i de mal gust...”

“En una casa que ja no existeix va néixer, el dia 23 de novembre de 1650, Sant Josep Oriol, tan conegut a Barcelona pel “Beat Oriol”. En el mateix solar s’hi bastí una casa nova i en

ella hi fou posada una làpida que fa constar el fet.”

En el carrer, en el número 24, hi destaca un edifici obra de Josep M. Jujol Gibert, amb uns esgrafiats dedicats a Sant Josep Oriol. En el mateix carrer també hi ha la capella dedicada al sant.

En el número 16, els Escoltes Catalans hi tenen la seu de la Fundació Josep Carol. ♦

VOLS UN BARRI MILLOR? AJUDA'NS A DEFENSAR-LO AMB L'ASSOCIACIÓ DE VEÏNS DEL CASC ANTIC

Associació de Veïns del Casc Antic: Vine a la nostra seu,
al carrer del Rec, 27 **dilluns, dimecres o dijous de 18 a 20h**
o escriu-nos a associacio@sosicascantic.cat.
Fes-te soci/sòcia! Quota anual: 20€